

izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrť leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Pesamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rekopis se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vretice,
če se tatisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 28.

V Mariboru, dne 14. julija 1898.

Tečaj XXXII.

Shod v Št. Petru pod sv. gorami.

(Izvirni dopis).

Ob ugodnem vremenu, ogromni udeležbi, bilo jih je 7—800 mož, mej gromenjem topičev ter vihranjem narodnih zastav se je vršil v nedeljo v Št. Petru shod «kat. polit. društva za kozjanski okraj.» Kaj tacega nismo pričakovali. Št. Peter se je praznično oblekel. Vrli župan, Ferd. Kunej, z občinskim zastopom je storil vse, da je povzdignil to narodno slavlje. Raz vsako hišo so plapolale zastave. Zborovalni prostor je bil mično okrašen. Ko odbije ura štiri, nastopi zaslužni vodja kozjanskih Slovencev, načelnik okrajnega zastopa, župnik pilštanski, ter pozdravi kot predsednik društva ogromno množico ljudstva, pozdravi in predstavi državnega poslanca viteza Berksa, ki je vrlo zastopal svoj volilni okraj v državnem zboru; razloži namen ustanovitve «kat. polit. društva,» namreč da društvo brani slovenskemu narodu sv. vero in materino besedo; potem pa podeli g. poslancu besedo.

Gospod poslanec presenečen in ginjen, da ima pred seboj toliko volilcev, izrazi posebno veselje še nad tem, da ga je bilo povabilo «katol. polit. društvo.» Da, pravi poslanec, politika naj se izvršuje na katoliški podlagi. Duhovniki so vodili naš narod in s pomočjo duhovnikov in po katoliški poti je dosegel, kar je dosegel. Zato izražam željo, naj se povsodi snujejo «katoliško-politična društva».

Nadrobno poroča sedaj o državnem zboru; omenja neznosno in pogubonosno obstrukcijo, ki že traja celi mesec; govori o

dosedanji krivični nagodbi z Ogrsko; obsoja Nemcev zahtevo, da bi naj bila nemščina državni jezik.

V zbornici nisem dosegel ničesar, pravi poslanec, a dosegel sem nekaj po drugih, tihih potih, — hodil sem namreč od ministra do ministra. Pri tem omenja celjsko slovensko gimnazijo, za katere obstanek se je potegoval. Prosil je pa tudi ministra, naj nastavi na slovenski gimnaziji kot ravnatelja moža, ki ima srce za šolo in narod, kar se mu je obljubilo. Predlagal je, naj dajo nekaterim spodnještajarskim trgov volilno pravico v mestni volilni skupini. Interpeloval je vlado zaradi vojniških krivih volilnih imenikov, ki so sedaj vsi ovrženi. Ko so štajarski Nemci v Gradcu sklenili velemodri sklep, isti je veleposestnik, ki ima veliko hiš, ne oni, ki ima veliko posestvo, se je takoj obrnil do ministerstva, in ta sklep ni od cesarja potrjen. Predlagal je, naj imajo Mažari svojo banko, mi pa svojo, avstro-ogrška banka je nam v škodo. Potegoval se je za nemško slovenske poštne pečate, zahteval, naj se pokličejo naši vojaki s Krete domu. Zastran živinske bolezni zahteval je, naj se v takih glavarstvih, kjer je kužna bolezen in so sejmji zaprti, ne terjajo davki mej tem časom, ravno tako je zahteval naj se cena soli zniža. To je velik greh, da vlada dobiva od dohodkov soli 90%. Ko se je jelo uvažati sadje, zlasti jabelka iz Amerike, je jela padati cena naših jabelk. Predlagal je ministru, naj vpelje visoki tarif za uvažanje, kar pa ni bilo vsprejeto. Ko se je pa prikazala na teh ameriških jabelkah takozvane

José-uš, predlagal je, naj se uvažanje sploh prepove, da se naše sadje ne naleze pogubnega mrčesa. Tudi je bil odločno proti ponarejanju vina ter omenil, da izdà vlada postavo, ki bo prepovedovala delati umetno vino ter prodajati. Vlada ima dobro voljo, to je pokazala v jezikovnih naredbah in v predlogu, ko hoče premeniti desetek, tako da do 2500 ne bi bilo treba plačevati desetka. Od 10.000 gl. bi prišlo komaj 1% za plačati. «Ker ima torej vlada dobro voljo, zato jo hočemo podpirati. Tako sem delal doslej, tako bom delal odslej.» S tem konča g. poslanec nad jedno uro trajajoče poročilo, kateremu je sledilo burno odobravanje.

Zahvaljujoč se g. poslancu, prebere g. predsednik nekoliko resolucij, katere, potrjene od zborovalcev, se izročajo g. posl. Resolucije zadevajo 1) vseučilišče v Ljubljani, 2) nad-sodišče v Ljubljani, 3) nastavljanje nemških uradnikov po Slovenskem, 4) naj se Št. Peter uvrsti med trge, 5) vravnanje Sotle, ki pou-
zročuje vsako leto neizmerno škodo, 6) re-
solucija za poldnevni šolski poduk v Št. Petru.

Druga točka dnevnega reda je bila: «Kaj hočejo socijalni demokratje? Izvrstno je rešil g. govornik (J. G.) svojo nalogo. Beseda mu je tekla gladko, prepričevalno ter glasno in razumljivo. Z vsvo resnobo je opozarjal, kako preti pogin sv. veri, katoliški cerkvi, državi in obstoječemu družabnemu redu od strani socij. demokratov. 14 poslancev so si pridobili pri lanskih volitvah, 65 socij. demo-
kratčnih časopisov imamo v Avstriji. Demo-
kratizem se torej vedno bolj širi. Oziraje se
na vse to, moramo napeti vse sile ter z

Listek.

Maron, mladi spoznovalec z Libanona.

(Povest. — Prevel A. J.)

(Dalje.)

«Mladenič,» reče udova drzé ga za roko, «žal mi je, da se zaradi nas podajate v nevarnost. Ako Turki zvedo, da ste kristjanom prijazni, vas gotovo umorijo. In to mi dela dvojno bolečino, ker niste krščeni in ne morete kot kristjan umreti.»

«Ne bodite v skrbi zaradi mene,» odgovori Ali. «Ime mojega očeta in moja obleka me varuje. Pa molite zame!»

Zadnje besede je Ali govoril tiho in počasi. Nato poda Maronu roko, ki ga še spremi skozi dvorišče v neko stransko ulico. Predno se poslovijo, reče Maronu:

«Maron, ako boste morali bežati, tedaj bodem tudi jaz bežal, ker jaz nimam več očetovske hiše.»

S temi besedami odide v glavne mestne ulice, od koder je še vedno donel strašen hrup.

Maron se žalosten vrne k svoji materi in sestri in zopet poklekne z njima pred podobo žalostne Matere božje. Vsi trije molijo skupno, da bi Bog odvrnil pretečo nevarnost st

in da bi jim dal moč, da ostanejo do konca stanovitni, ako bodo morali za Kristusa celo umreti.

Zdaj moramo za nekaj časa zapustiti udovo in njena otroka ter razložiti, zakaj da je v Siriji izbruhnulo tako krvavo preganjanje krščanskih Maronitov.

2. Maroniti in Druzi.

Na severni strani svete dežele se razteza mogočno gorovje Libanona. V dolinah in po bregovih tega gorovja živi dvojno, popolnoma različno ljudstvo, in sicer krščanski Maroniti in pa na pol poganski Druzi. Med tema narodoma že vlada 800 let smrtno sovraštvo in vedna vojska. Poprej tega ni bilo. Maroniti, ki so že davno vsprejeli katoliško vero, so bili jedini gospodarji v Libanonu. Bili so goreči kristjani in so vkljub krutemu preganjanju in zapeljevanju od Turkov in Arabcev svojo vero ohranilo čisto do današnjega dne. Tudi h grški cerkvi niso hoteli pristopiti, temveč so ostali zvesti rimskemu papežu. Za to stanovitnost se morajo zahvaliti posebno sv. puščavniku Maronu, ki je okoli leta 420 po Kr. živel v neki votlini na Libanonu. Ta sv. mož je utrdil svoje ljudstvo v veri po svojih gorečih pridigah, po svoji pobožni molitvi in lepem vzgledu. Od sv. Marona so dobili tudi ime Maroniti.

Do leta 1000 so mirno živeli po svojem strmem hribovju. Takrat pa se naselijo v Libanonu arabski Druzi, divji, roparski in krvoločni mohamedani iz Egipta. Druzi, dasiravno po številu v majnsini, so vendar po svoji okrutnosti zdaj vladali, stiskali in preganjali miroljubne Maronite. Čez Druze in Maronite objednem so v zadnjem stoletju gospodovali knezi ali emiri iz arabske družine Šebab. Najgrozovitejši teh mohamedanskih knezov je bil emir Bešir. Da bi dobil denar in da bi utrdil svoje gospodstvo nad Maroniti, je dal ta okrutnež mnogim svojim nasprotnikom in celo udom svoje družine oči iztakniti in roke posekati. S tako grozovitostjo je vladal od l. 1800 do 1840. Ubogi Maroniti so se večkrat uprli in svoje zati-
ralce pognali v beg. Pa vedno zopet so bili podjarmljeni in so morali vedno večje davke plačevati. Konečno pridejo leta 1840 Angleži in Avstrijanci z ladjami in vojaki Maronitom na pomoč in osvobodijo deželo. Emir Bešir je bil vjet in Angleži so ga vzeli s seboj. Vendar Maroniti niso dobili prostosti, kajti deželo so dobili Turki, ki sicer z Maroniti niso ravnali tako okrutno, pa jih tudi niso mogli zadostno braniti pred napadi divjih Druzov. Maroniti prosijo zato na Francoskem pomoči in jo tudi dobijo. Turki in Druzi so radi tega postali nezaupni in so se bali, da si bodo Fran-

vsemi dovoljenimi pomočki na podlagi krščanskih načel delovati proti socialnim demokratom za narod naš, kateri naj se skrbno varuje teh krivih prerokov v ovčji obleki.

Tretji govornik je odgovarjal na vprašanje: Kaj pa hočemo mi? Mi pa hočemo, pravi govornik, v vas zbujati katoliško in narodno zavest, mi hočemo braniti vaše verske, narodne in državljanske pravice, mi pa hočemo vas poučevati v političnih, socialnih in gospodarskih razmerah in razširjati med vami katoliško-slovensko avstrijskega duha. Na podlagi teh odgovorov razvija g. govornik le z njemu dano zgovornostjo v poljudni in razumljivi besedi, dolžnosti, ki jih imamo do cerkve, naroda in cesarja. Posebno natanko je odkrival kričeče krivice, ki se nam godijo od strani raznih oblastev: od glavarstev, sodnij, davkarij, notarijata itd. ter povsod navajal žalostne vzglede kot dokaze bodi iz lastne skušnje ali jih je povzel iz časnikov. Nemško je vse, nemško se nam vsiljuje vse — na našo škodo. Tujci nevesči našega jezika sedijo po pisarnah ter oholo prezirajo naše pravice misleč, da smo mi zavoljo njih, ne pa oni zavoljo nas. Mi jim rečemo kruha, oni nam pa dajajo kamen-palico. Terjajte torej vsepovsod vse slovenski in izginili bodo kmalu tujci, njih mesta pa zasedli našinci. Govornik je s svojimi ognjevitimi besedami na stotine pričujočo množico tako navdušil, da mu je slovesno večkrat obljubila držati se zvesto, verno in vedno cerkve, naroda in cesarja.

Slednjič se zahvali g. predsednik vsem zborovalcem, zlasti šentpeterskemu občinsk. zastopu, Brežčanom, Bizelječanom in bratom Hrovatom za njih obisk ter zaključil shod z običajnimi trikratnimi živijo-klici na sv. očeta in presvitlega cesarja.

Shod je bil velikansk, a tudi upamo, da je vspeh — sad velik!

Kakó je doli pri kmetu?

Iz savinjske doline.

Če kak grof ali knez ob gotovem času ne more tako jesti ali piti kakor po navadi, že se poroča po vseh časopisih: ta in ta je bolan, ne more jesti, ima mrzlico itd.

Če se take neznatne nezgode javljajo časopisom, zakaj bi pa jaz ne smel poročati o velikih neizgovornih in nesrečah, katere dan za dnevom zadevajo našega kmeta? Pač res, ubogi kmet! Letošnjo pomlad je bilo vse veselo, vse je upalo dobre letine, dobre košnje in bogate žetve. No slabo vreme meseca

junija in začetkom julija je to upanje zelo, zelo zmanjšalo. Seno se je sicer večinoma spravilo, toda kakšno! Ob silnih nalivih so narastle razne vode, preplavile so travnike, onesnažile travo ter pustile cele kupe peska in kamenja. Veliko ravno dokošene trave je voda odnesla, nekaj je je segnilo na polju ali se je pokvarila radi neprestanega deževja.

Podobno je na žitnem polju. Viharji in deževje je vrglo žito večinoma na tla, da se bo dobilo le malo zrnja in že na pol strohnela slama. Razven tega se pozna še zlasti na pšenici grda rja in pri vsem tem smo še v vednem strahu, da morda

„Ledeno zrnje v setve vsuje
Oblak temán —“.

Tudi turšica in krompir sta na bolj vlažnih krajih slaba; tu in tam sta bila celo pod vodo. Na drugih krajih je zopet voda odnesla z njiv veliko množino najboljše prsti. Pač žalosten pogled na nekatere njive!

Tako se godi pri nas tu spodaj delavnemu slovenskemu ljudstvu, ki ne dela velike politike. Seveda visoki gospodje se za nas malo brigajo, ker vlečejo vsejedno svoje plače, čeprav bi nam še tako slabo šlo. A za nas je drugače. Naj pridejo še take nesreče, treba je le davke plačati, doma vse oskrbeti in še milošnje dajati raznim ljudem, ki nas nadlegujejo od vseh strani. Ker smo kmetje v vedni nevarnosti, da bi prišla nesreča čez nas, za-to ne uganjamo takih bedastoč kakor lahkoživi mestni gospodje, katerim se ni bati, da bi jim toča kaj pobila. Tudi v politiki smo bolj jasne pameti kot segreti nemški gospodje, ki mislijo, da bi nas »nemški državni jezik« rešil vsega hudega. Živo obžalujemo nam neumevno ravnanje naših uradnikov, ki slovenskemu kmetu pošiljajo nemške dopise. Vsak izmed nas ve, da če se gosti ni učil, gosti ne zna. Nemška gospoda bi morala v svoji omiki tudi že tako daleč priti, da bi vedela, da kdor se nemški ni učil, tudi nemški ne zna. Mi Slovenci smo ljudje, po božji podobi ustvarjeni kot drugi narodi in zahtevamo pravico na vseh straneh. O vi višji gospodje, skrbite za razvoj kmetijstva, olajšajte davčno breme, dajte nam varstvenih postav, a prizanašajte nam s svojimi nemškimi dopisi!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Grof Thun je pozval tudi zapupne može levičarske državno-zborske manjšine k sebi, da se posvetuje z njimi o re-

šitvi jezikovnega vprašanja. Prišli so sicer, a odklonili so vsak razgovor z ministerskim predsednikom. Kaj bo sedaj ukrenil grof Thun, se ne ve.

Nižje-Avstrijsko. Sklep deželnega zbora, po katerem se določuje nemški jezik za Nižje Avstrijsko kot deželni jezik, ni dobil cesarjevega potrjenja. Na Nižjem Avstrijskem je mnogo okrajev popolnoma českih. Cesar torej noče, da se slovenske manjšine zatirajo. — V Hohenavi so imeli Čehi zborovanje. Nemci so dosle goste jako neollikano pozdravljali.

Česko. Razgrajč Jurij Schönerer je za minolo nedeljo sklical ljudski shod v Hebu kot spomin na jednaki shod lanskega leta. Toda videlo se je, da navdušenje za Jurija in njegove burke pojema, kajti došlo je mnogo manj ljudi kot lani. Po dovršenem vsporedu so šli zborovalci preko meje na Nemško. Da bi Slovani hodili tako preko meje na Rusko, kako kričanje bi nastalo. Toda Nemci vse smejo!

Štajarsko. Graški krščanski socialisti so sklenili pri mestnih volitvah postaviti lastne kandidate kot avstrijska domoljubna ljudska stranka. Konservativci so se jim pridružili.

Koroško. V Medgorjah je pri občinski volitvi zmagala slovenska stranka. Nasprotniki so hudo pritiskali na volilce, toda s slabim vspehom. Volitev je trajala od 9. ure zjutraj do pozne noči.

Kranjsko. Državni poslanec dr. Žitnik je imel na Blokah preteklo nedeljo volilski shod, ki je bil dobro obiskan. Sklenilo se je, zahtevati v vseh javnih zastopih slovensko vseučilišče in slovensko nadsodišče v Ljubljani. — Pogačnik in dr. Krek pa bosta sedaj v nedeljo poročala o svojem delovanju v državnem zboru.

Primorsko. Krščanski socialisti na Primorskem so se začeli pridno organizovati proti kapitalizmu in socialni demokraciji. Neutrudno prireajo shode ter poučujejo na njih ljudstvo o sedanjih družabnih razmerah. Ljudstvo jih rado posluša, ker spoznava v njih svoje prijatelje. Na zadnjem shodu v Dolini je bilo do 3000 udeležencev. Tudi shod v Pevmi je bil dobro obiskovan.

Vnanje države.

Vojska. Mesto Santiago še se vedno brani proti napadom Amerikancev in se noče udati. Toda dolgo se ne bode moglo ustavljati ameriški premoči. Špansko brodovje pred Kubo je res uničeno in poveljnik Cervera ujet. Veliko se govori sedaj o sklepanju

cozi osvojili celo Palestino in jo obdržali za sebe. Zatorej sklenejo Turki vse kristjane po Siriji pomoriti. Turški paša v Bajrutu da na tihem Druzom povelje, naj začnejo Maronite v Libanonu moriti. In turškim namestnikom je bilo prepovedano braniti kristjane. V majniku l. 1860. se je začelo nečloveško klanje kristjanov. Druzi planejo na Maronite, požgejo njihove vasi in pomorijo prebivalce. O tem krvavem preganjanju, ki je trajalo tri mesece, govori prvo poglavje naše povesti. Vrnimo se zdaj zopet v Sidon k svojim znancem, ki smo jih zapustili v velikem strahu in žalosti.

3. B e g.

Ko se je Ali poslovil od svojega prijatelja Marona, se je naglo napotil po najbližjem potu v hišo svojega očeta. Naenkrat na potu prestrašen obstoji. Pred njim je ležal kup mrličev na cesti. Ali stopi bliže in gleda, če bi se bil kateri živ, da bi mu pomagal. Pa z grozo zapazi, da so bile vsem mrtvecem odsekane glave, roke in noge. Med mrličmi spozna tudi maronitskega duhovnika, katerega je mnogokrat videl pri Maronu, in strah ga prešine pri misli, da taka usoda čaka tudi njegove krščanske prijatelje. Ravno hoče oditi, ko dva Arabca priskočita iz ozke ulice z ostrimi bodali in ga zgrabita.

«Ti si krščanski pes,» kričita na vso moč, «zato moraš umreti!»

«Nikakor, jaz nisem kristjan,» odgovori Ali in se skuša osvoboditi.

«Zakaj si pa tedaj tako skrbno preiskoval te mrličje in zraven glasno stokal?» rečeta porogljivo Arabca. Ali ne ve nobenega odgovora. Eden Arabec pa pravi svojemu tovarišu:

«Ta fant ima turško obleko, zato mu ne smeva nič žalega storiti, dokler nisva o stvari čisto prepričana.»

«Dobro,» reče zdaj Arabec in spusti Alija. «Zdaj pokaži, da si mohamedan in reci: Bog je Bog in Mohamed je njegov prerok.»

Ali izgovori te besede, pa tiho in nerazločno, tako da se Arabcema znova vzbudi sum, in eden reče:

«To si tako slabo povedal, kakor da bi ne bil navdušen mohamedan, ampak strahopeten krščanski odpadnik. Zakaj si tukaj pri mrličih stokal in kaj si iskal? Znabiti svoje sorodnike?»

Zdaj pride Aliju dober izgovor in on reče pogumno:

«Bojim se kristjanov, ker nimam orožja, in mislim sem, da pri teh mrtvecih najdem vsaj kak nož.»

«To je tedaj vzrok?» odgovori Arabec smeje se.

«Tu imaš nož! Zdaj pa pojdi z nama

in pomagaj kristjane moriti kot pravi navdušen mohamedan.»

In Arabca vzameta Alija na sredo in ga vlečeta s seboj naglavni trg, od koder je prihajala svitloba. Ali mora z njima, dasiravno nerad. Srčno obžaluje svoj lažnjivi izgovor, ki ga je spravil še v večjo zadrego, kajti kristjanov noče moriti za noben denar. V svojem strahu začne na tihem moliti, kakor je kratko poprej slišal svoje krščanske znance: «Oče naš, ki si v nebesih, posvečeno bodi tvoje ime! Reši me! Ne daj, da bi postal morilec! Oče naš! Daj nam danes naš vsakdanji kruh! Oče, reši me vsega hudega in teh dveh Arabcev!» Tako je molil v strahu in zmešnjavi. Pa ljubi Bog je razumel njegovo molitev in mu pomagal. Kajti, ko pridejo na trg, je divja množica ravno napadala neko krščansko hišo. Nekateri Arabci in Druzi so nosili oropane reči iz hiše, drugi pa so jo zažigali. Grabežljivost se polasti tudi teh dveh Arabcev, ki sta še vedno držala Alija. Zato ga spustita in se pridružita drugim roparskim četam, da tudi kaj ugrabita. Ta ugodni trenotek porabi Ali — zgine med množico in zbeži.

Ravno ko hoče zapustiti trg, zasliši zopet za seboj oni strašni glas, ki je ta dan že dvakrat globoko užalil njegovo srce. Ali se ozre in zagleda svojega očeta, ki besnečo